

2. neděle velikonoční („Bílá“)

Texty:

Sk 2, 14a. 22-32

1P 1, 3-9

Jan 20, 10-31

Tužby:

1/ Dobrý Bože, prosíme za to, aby média nešířila mezi lidmi paniku, ale spíše přispívala k pokojnému nesení tíže těchto dnů. Myslíme dnes na kontrabasistu skupiny „Spirituál kvintet“, **Dušana Vančuru**, který zemřel v uplynulém týdnu. Kvůli obavě z nákazy nešel k lékaři a toto rozhodnutí se mu stalo osudným. Modlíme se zvláště za seniory, aby nepropadali strachu a udržovali se v dobré fyzické i duševní kondici. K Tobě, Bože, voláme!

2/ Prosíme Tě, Pane, za děti a mladé lidi, kteří jsou už několik týdnů doma. Myslíme na jejich rodiče a učitele, aby jim byli v tomto čase nouze dobrými průvodci při jejich samostudiu. Do tvé ochrany svěčujeme celé rodiny, které nyní tráví více času spolu. Kéž je společné soužití posílí a upevní jejich rodinné vztahy. K Tobě, Bože, voláme!

3/ Modleme se za církve, aby zůstávala společenstvím, i když se nescházíme k bohoslužbám, ale prožíváme je jen „na dálku“. Kéž si vážíme míru a bezpečí, které byly pro nás samozřejmostí, a s vděčností přijmeme návrat k běžnému způsobu života, až přijde. K Tobě, Bože, voláme!

Milé sestry a milí bratři!

Možná také cítíte, že se naše pozornost začala v posledních dnech soustřeďovat spíše na postupné rozvolňování krizových opatření, než na zprávy o počtu nově nakažených nebo zesnulých. Přítomnost viru se stala součástí našich životů. Už bychom si přáli opět sedět v neděli dopoledne ve své modlitebně nebo v kostele a zúčastnit se po několika týdnech Večeře Páně! Byli jsme ujištěni, že se tento okamžik blíží. Je povzbuzující slyšet, jak rádi by někteří z vás už chodili opět na bohoslužby! Dnes tedy ještě prožijme spojení v Duchu svatém takto „na dálku“!

Již v židovském kalendáři se setkáváme se zkušeností, že vrcholné slavnosti potřebují jistý čas k pozvolnému zklidnění a doznění. Židovský „svátek týdnů“ se slavil padesát dnů po svátku pesach. Tuto praxi převzala rovněž stará církev, když vděčně žila z poselství Velikonoc nejen ve třech dnech Svatého týdne, ale i v následujících sedmi týdnech, padesáti dnech. Podle Knihy skutků apoštolů došlo právě o Letnicích k vylití Ducha na učedníky (Sk 2, 1n), podle dnešního příběhu evangelia naplnil Kristus učedníky svým Duchem již o velikonoční neděli (J 20, 22). V celém tomto velikonočním období zdobí naše kostely paškál, symbol vzkříšeného Krista, který se zapaluje o vigilií Zmrtvýchvstání Páně. Od této svíce přijímají světlo kandidáti křtu, tato svíce také stojí u rakve bratrů a sester, které doprovázíme na jejich poslední cestě.

Svůj název „Bílá neděle“ (Dominica in albis) dostal dnešní den podle bílé barvy křestního oděvu, který oblékali ve staré církvi nově pokřtění a nosili ho celý týden. Od 7. století je známa tradice připomínat o této velikonoční neděli výročí křtu. Tento zvyk se postupně vytratil. V některých společenstvích také přistupují děti o této neděli poprvé k přijímání Večeře Páně.

V evangeliích se setkáváme s mnoha příběhy o setkání zmrtvýchvstalého Pána s učedníky, tato vyprávění patří ke společné tradici. Ježíšovi následovníci v nich přijímají pověření a zplnomocnění ke službě. Jejich úkolem bude pokračovat v díle jejich mistra v jeho jménu, mají být svědky jeho vzkříšení.

Na Boží hod velikonoční jsme uvažovali o setkání Ježíše s Marií z Magdaly, které nepřímou přípravou i dnešní situaci, popisovanou evangelistou Janem. Zmrtvýchvstalý Pán vyslal Marii: „Ale jdi k mým bratrům a pověz jim...“ (J 20, 17) Podle Jana dochází k setkání Ježíše s učedníky ještě

téhož dne večer v Jeruzalémě (19). Skupina učedníků nejprve působí dojmem malého, ustrašeného a před světem uzavřeného stádečka, které je bez Pána a zůstalo osiřelé (srv. 14, 18). Ježíšovo překvapivé zjevení působí v situaci izolace jako zlom. Strach učedníků se proměňuje v radost, jakmile se Ježíš dává poznat tím, že jim ukazuje svoje probodené ruce a bok. Mistr se jim nyní ukazuje v novém, „proměněném těle“ jako ten, který předtím trpěl. Ukřížovaný a vzkříšený Kristus je stále týž, není možné je od sebe oddělovat! Snad už bylo nebezpečí takového rozdělování v této době aktuální nebo se mělo brzy projevit, jak ukazuje 1. list Janův. Prvním darem zmrtvýchvstalého Krista je jeho pokoj (srv. 14, 27). Objevuje se jako plod jeho utrpení a jako poznávací znamení v době Ducha. Hebrejský výraz „šalom“ či řecký „eiréné“, s nimiž se setkáváme v Bibli, neoznačují jen „mír“ jako opak opak války, i když i v tomto významu je také najdeme. Pokoj je protikladem zlého (Ž 28, 3; Př 12, 20). Je především pojmem náboženským, i když jeho ovocem může být rovněž hmotný blahobyt. Pokoj je znamením a výsledkem Hospodinovy spásy (Ž 85, 9-14). Zvláště velcí proroci spojovali pokoj, spásu, spravedlnost a soud v jeden celek (srv. Iz 48, 18; Jr 33, 8-14). Izajáš prohlašuje pokoj za „ovoce spravedlnosti, kterou způsobuje Bůh“ (Iz 32, 17). Přesvědčením proroků bylo, že „nemají pokoj svévolníci“ (Iz 48, 22). Právě proto vedli boj proti falešnému a povrchnímu spoléhání na Boha u lžiproroků, kteří „zvěštovali pokoj, i když žádného pokoje nebylo“ (srv. Jr 6, 14; 8, 11, atd.), neboť ho pro hřích lidu Bůh sám odňal (srv. Jr 16, 5). Po vykonání soudu v podobě babylónského zajetí ujišťují proroci, že Bůh nemá s lidem myšlení o trápení, ale o pokoji (Jr 29, 11), který přivede k úžasu národy země (Jr 33, 9), neboť to bude pokoj založený na spravedlnosti a na přímém vyučování Bohem (Iz 54, 13n). Ohlašovat takový stav je totéž jako zvěstovat dobré a spásu (Iz 52, 7). Pokoj je tak hlavním obsahem naděje Izraele (Iz 55, 12, 57, 19), kdy Bůh uzavře se svým lidem novou smlouvu (Iz 34, 25-30 atd.). Hospodin sám nebo prostřednictvím svého Mesiáše bude panstvím pokoje (Iz 2, 2-4; 9, 6n, atd.), jež přijde i pro dobro okolních národů (Iz 53, 5). Pozdravy „Pokoj vám!“, „Jdi v pokoji!“ znamenaly v pozdním židovstvu přání Božího požehnání. Odejít v pokoji bylo totéž jako odejít s požehnáním (srv. Gn 26, 31; 28, 21).

Nový zákon navazuje svým pojmem „pokoje“ na vrcholky starozákonního prorocství. „Eiréné“ je mu především uskutečněním Boží spásy, otevřením cesty pokoje (L 1, 79). Chvalozpěv andělů při Ježíšově narození (L 2, 14) ohlašuje, že na zem přišla spása. Vítězství nad ďáblem se projevilo především ve vzkříšení Ježíše Krista z mrtvých (Žd 13, 20), a proto se také evangelium nazývá evangeliem pokoje (Ef 6, 15; Sk 10, 36; Ř 10, 15). Je to pokoj, který dává Bůh (Ko 1, 2) a odkazuje ho Ježíš (J 14, 27, srv. Ř 1, 7; Ga 1, 3; Fp 1, 2; 2 Tes 1, 2). „Svět“ jen pokoj přeje a touží po něm, ale Kristus ho dává navzdory všem soužením ve světě (J 16, 33).

Když Ježíš v dnešním úryvku evangelia říká svým učedníkům: „Pokoj vám“, (19, 21, 26) je v tom víc než v obvyklém pozdravu židovských současníků. Dává jim dar spásy, získaný jeho smrtí a zmrtvýchvstáním. Nato jsou apoštolové pověřeni posláním, které připomíná vyslání z Ježíšovy modlitby za učedníky (J 17, 18). Jako v ní i zde má svůj vzor a důvod ve vyslání Syna Otcem. Také účel, cíl, druh a způsob provedení musí odpovídat Ježíšovu poslání. Budou nyní vyslanci Vzkříšeného, budou reprezentovat toho, který je poslal, nikoliv sebe sama (srv. J 15, 16). Jako Ježíš stále zpřítomňuje Otce, který ho poslal, také učedníci mají od nynějška zastupovat Ježíše a pokračovat v jeho díle spásy. Musí být vedeni láskou, protože i Otec poslal svého Syna na svět z lásky (srv. J 3, 15n; 17, 23). Jestliže Ježíš naplnil své poslání tím, že obětoval sám sebe, neznamená ani „moc“ učedníků panování, ale službu.

Ježíšovi žáci v našem příběhu zastupují všechny věřící. Jak jsme již poznali ve velikonočním vyprávění o „běhu k prázdnému hrobu“ (J 20, 1-10), je u Jana ve víře rozhodující láska, nikoliv úřad. Aby křesťané dokázali splnit své poslání, dává jim Vzkříšený svého Ducha, který je bude posilovat jako Přímluvce při plnění jejich obtížného úkolu. Na rozdíl od představ o darování Ducha, které najdeme v Ježíšových řečech na rozloučenou (J 14 a 16), připomíná darování Ducha v našem textu spíše nové stvoření (srv. Gn 2, 7). Jen jako proměnění Božím Duchem mohou učedníci zvěstovat Ježíšovo poselství, a zprostředkovat tak světu život. Nikoliv vlastní mocí, ale v síle životodárného Ducha. Rovněž moc odpouštět hříchy je zaměřena na toto darování života (23).

Je pozoruhodné, že se ve zprávách o zjevení Vzkříšeného mluví také o pochybnostech učedníků a o

jejich počáteční nevěře (srv. L 24, 36-43; Mt 28, 17). Učedníci nebyli lehkověrní, nekritičtí lidé, kteří by se stali obětmi vlastních tužeb a obrazotvornosti (srv. také L24, 11).

V našem příběhu vystupuje do popředí apoštol Tomáš. Nebyl přítomen při zjevení Vzkříšeného a nevěří svědectví očitých svědků, kteří tvrdí: „Viděli jsme Pána.“ (25) Nestačí mu pouhá slova, požaduje hmatatelné důkazy, chce vidět, dotknout se! Je paradoxem, že to byl týž učedník Tomáš, který předtím ostatní statečně povzbuzoval k cestě do Jeruzaléma, kde hrozila smrt Ježíšovi i jeho přátelům: „Pojďme i my, ať zemřeme spolu s ním!“ (J 11, 16) Pán nyní bere vážně pochybnosti svého učedníka a vychází téměř doslova vstříc jeho požadavkům. Osmého dne znovu přichází zavřenými dveřmi, jako by ani strach (19), ani Tomášovy pochybnosti (25) nebyly dost silnou překážkou, kterou by Ježíš nemohl překonat! Nabízí Tomášovi ruce i bok a povzbuzuje ho, aby se přesvědčil. Nevíme, zda to učedník učinil nebo ne! Evangelista se soustřeďuje na vyznání, které Tomáš pronáší přemožen silou setkání se zmrtvýchvstalým Kristem: „**Můj Pán a můj Bůh.**“ (28) Je to jedno z nesilnějších vyznání Ježíše jako Božího Syna, jaké najdeme v Novém zákoně. (srv. např. J 11, 27; J 6, 68-69; Mt 16, 16). Jako by se zde odkazovalo na samý začátek evangelia, kde Jan mluví o tom, který byl na počátku u Boha a který sám je Bůh (srv. J 1, 1).

Všem, jež neviděli, co spatřili první svědkové Zmrtvýchvstalého, je určeno blahoslavenství: „**Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.**“ (29) Toto blahoslavenství mohlo být aktuálním příběhem pro janovskou obec stejně, jako je živé pro všechny další generace křesťanů. V Tomášových pochybnostech se můžeme dobře najít! Pro něj bylo příslibem nalezení odpovědi jeho tázání a hledání. Nerezignoval, nepřestal vnitřně bojovat s pochybnostmi a otázkami. Odpovědí na jeho bolestnou touhu se stal dar víry v Ježíše jako Pána.

Zpětný pohled na celé evangelium tvořil zřejmě původně závěr vyprávění Ježíšova příběhu. V tomto slovu se autor odvolává na to, že sepsal pouze jakýsi „výběr“ z bohaté tradice o Ježíši. Mohl zaznamenat ještě mnoho jiných znamení, přesto by jeho zpráva, podle jeho mínění, měla stačit k tomu, „**abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu**“ (J 20, 31).

Pane Ježíši, prosíme tě za dar věřit a milovat, i když jsme neviděli jako tvoji první svědkové, a navzdory tomu, že je naše víra také v tomto čase epidemie podrobena zkoušce. Kolem nás umírají lidé věřící i nevěřící, včetně tvých služebníků. Dej, abychom došli cíle víry, spásy duše! Amen.

